

Grundläggande granskning med fokus på intern kontroll

Revisionsrapport
Växjö kommun

KPMG AB

2023-01-03

Antal sidor 13

Växjö kommun

Grundläggande granskning med fokus på intern kontroll

2023-01-03

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund	5
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	5
2.2	Revisionskriterier	6
2.3	Metod	6
3	Internkontroll, vad är det?	6
4	Resultat av granskningen	7
4.1	Regelverk	7
4.2	Nämndemas arbete	8
4.3	Kommunstyrelsens ledande, samordnande och uppföljande roll	10
5	Slutsats och rekommendationer	12

1 Sammanfattning

Enligt God revisions sed är grundläggande granskning den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Årets grundläggande granskning har haft särskilt fokus mot intern kontroll och nämndernas ansvar för uppföljning av intern kontroll.

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna delvis har en fungerande uppföljning av den interna kontrollen.

Vi grundar vår bedömning på att det finns en årlig process för uppföljning av den interna kontrollen och en dokumentation som beskriver nämnders och styrelsens organisering av arbetet. Detta då det finns ett reglemente och en riktlinje för internkontrollarbetet. Vi anser dock att kommunstyrelsen borde ha antagit riktlinjen tidigare och styrelsen behöver initiera en revidering av reglementet.

Vi bedömer att kommunstyrelsen och nämnderna i huvudsak följer kommunfullmäktiges reglemente för internkontroll. Den uppföljning som nämnden gör baseras på en risk- och väsentlighetsbedömning och det sker återkoppling till nämnden utifrån genomförda kontroller.

Vi bedömer att de förtroendevalda i nämnder och styrelsen bör göras mer delaktiga i riskanalysarbetet. Några nämnder har eller håller på att utveckla arbetsformer för detta. Erfarenheterna från arbetet bör tas tillvara och ett koncernövergripande stöd i frågan tas fram.

Vi bedömer att kommunstyrelsens arbete att leda, samordna och följa upp internkontrollarbetet i koncernen är i behov av utveckling. Detta då stödet som ges från styrelsen behöver breddas till att i större utsträckning omfatta övriga delar av internkontrollarbetet, t.ex. kontrollaktiviteter och kontrollmiljö. Vi anser att det är positivt att kommunstyrelsen årligen sammanställer en skriftlig uppföljning av nämndernas och bolagsstyrelsernas arbete. Vi anser dock att uppföljningen är något för ytlig. Detta då den i för stor utsträckning bygger på uppgifter som nämnderna och bolagsstyrelserna själva lämnar in, och att det visat sig att de i flera fall inte underbyggs.

Växjö kommun

Grundläggande granskning med fokus på intern kontroll

2023-01-03

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen nedanstående.

- Initiera en revidering av reglementet för intern kontroll
- Ge stöd till nämnderna i hur de förtroendevalda kan göras delaktiga i riskanalysarbetet på ett ändamålsenligt sätt
- Utveckla uppföljningen och utvärderingen av nämndernas och bolagsstyrelsernas internkontrollarbete.

2 Bakgrund

Enligt God revisionsred är grundläggande granskning den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är, i likhet med granskning av delårsrapport och granskning av årsredovisning, en obligatorisk del av revisionens uppgift. Granskningen ska ge underlag för att bedöma om styrelsen och nämnder har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Den övergripande inriktningen för den grundläggande granskningen är att utgöra underlag för revisorernas ansvarsprövning av nämnder och styrelser samt lekmannarevisorerna uttalande i granskningsrapporten.

Den grundläggande granskningen syftar också till att genom strukturerade frågor och dialog lyfta fram de förtroendevaldas roll och ansvar för väsentliga styrprocesser inom sina ansvarsområden.

Årets grundläggande granskning har haft särskilt fokus mot intern kontroll och nämndernas ansvar för uppföljning av intern kontroll.

- Har kommunstyrelsen och nämnderna en fungerande uppföljning av den interna kontrollen och om uppföljningen baseras på en ändamålsenlig risk- och väsentlighetsbedömning?
- Är nämnder och styrelse delaktiga i riskbedömningar och finns ändamålsenliga arbetsformer för detta?
- Sker återkoppling utifrån genomförda kontroller?
- Finns en årlig process för uppföljning av den interna kontrollen?
- Finns en dokumentation som beskriver nämnders och styrelsens organisation av den interna kontrollen?

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Växjö kommuns reglemente för intern kontroll

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier, intervjuer och dialogmöten med granskade nämnder och kommunstyrelsen.

3 Internkontroll, vad är det?

Intern kontroll förebygger, upptäcker och åtgärdar fel och brister som hindrar att organisationen kan nå sina mål på ett säkert och effektivt sätt. Den interna kontrollen bidrar också till att skydda organisationen och dess medarbetare från risker, förluster, bedrägerier, misstankar och andra skador.

Internkontrollarbetet kan delas upp i fem beståndsdelar enligt pyramiden nedan. Längst ned i pyramiden finns basen för arbetet, *kontrollmiljön*. Med kontrollmiljö menas den kultur gällande värderingar och förhållningssätt som finns i organisationen. Med *riskanalys* menas att identifiera och bedöma risker för att oönskade situationer ska inträffa. *Kontrollaktiviteter* är den tredje delen och består av åtgärder som vidtas för att motverka, minimera eller helst eliminera riskerna. Det kan handla om rutiner för olika arbetsmoment eller system som styr arbetet i verksamhetens processer. Kontrollaktiviteter genomförs av förvaltningen.

Information och *kommunikation* mellan aktörerna och olika organisationsnivåer är en viktig beståndsdel.

Internkontrollens beståndsdelar

I toppen på pyramiden finner vi *tillsyn*. Med tillsyn menas uppföljning och utvärdering av verksamhetens arbete med internkontroll. För denna del är de förtroendevalda i nämnden eller styrelsen som är huvudansvariga. Det är de som är formellt ansvariga för internkontrollarbetet (hela pyramiden), varför de behöver följa upp arbetet. För att strukturera och prioritera uppföljningsarbetet upprättas en internkontrollplan med de uppföljningsmoment som ska genomföras under året. Det kan exempelvis handla om att följa upp att viktigare rutiner efterlevs och fungerar. Det är tillsyn, beståndsdel som är nämndens huvudansvar, vilken är fokus för denna rapport.

4 Resultat av granskningen

4.1 Regelverk

Kommunfullmäktige har fastställt ett reglemente för internkontroll. Reglementet antogs 2003 och ändrades senast 2005. Av dokumentet framgår bland annat en ansvarsfördelning och vissa instruktioner för arbetet. Exempelvis framgår att nämnderna har att anta regler och anvisningar för internkontrollarbetet. Av vår granskning framgår dock att sådana inte tagits fram utan att detta gjorts på koncernövergripande nivå, vilket beskrivs nedan.

I november 2022 antog kommunstyrelsen en riktlinje för internkontrollarbetet inom kommunkoncernen. Någon sådan riktlinje har inte funnits tidigare. Av riktlinjen framgår en ansvarsfördelning, vilken delvis skiljer sig från reglementets. Bland annat beskrivs rollerna processägare, processledare och samordnare. Detta då internkontroll är en del av ledningsprocessen i kommunens styrmodell. Vidare framgår att kommunstyrelsen ska ta fram en särskild riskanalys och internkontrollplan för det koncerngemensamma processer.

4.1.1 Bedömning

Vi bedömer att det finns en årlig process för uppföljning av den interna kontrollen och en dokumentation som beskriver nämndernas och styrelsens organisering av arbetet. Detta då det finns ett reglemente och en riktlinje för internkontrollarbetet. Vi anser dock att kommunstyrelsen borde ha antagit riktlinjerna för arbetet tidigare och bör initiera en revidering av reglementet.

4.2 Nämndernas arbete

Genom att gå igenom relevant dokumentation från nämnderna och samtalen i dialogmötena har vi kartlagt nämndernas och kommunstyrelsens arbete.

Utifrån vår granskning konstateras att två av nämnderna, tekniska nämnden och utbildningsnämnden, saknar en heltäckande riskanalys för 2022. Utbildningsnämnden har i och för sig tagit fram en riskanalys. I dokumentet presenteras dock bara de risker som har identifierats, riskerna har sedan inte värderats, så att det framgår vilka som ska prioriteras. Detta då endast sannolikheten för att de olika riskerna ska inträffa har skattats men inte konsekvenserna. Tekniska nämnden saknar en dokumenterad riskanalys. Övriga nämnder hade en komplett riskanalys. I de flesta fall tas riskanalysen helt fram av förvaltningen, antingen av förvaltningens ledningsgrupp eller av samordnaren för internkontrollarbetet.

I överförmyndarnämnden och valnämnden är de förtroendevalda delaktiga i riskanalysarbetet. I överförmyndarnämnden tar förvaltningen tillsammans med de

förtroendevalda fram riskerna. Förvaltningen värderar sedan riskerna och sammanställer ett förslag till riskanalys och internkontrollplan.

Sammanställning av kontroll av nämndernas dokumentation

	BN	KFN	KS	MHN	NAV	ON	TN	UN	VN	ÖFN
Finns en riskanalys?	JA	JA	JA	JA	JA	JA	NEJ	NEJ	JA	JA
Är internkontrollplan antagen i tid?	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Redovisas genomförda uppföljningar i tid?	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	DELVIS	JA	JA
Har nämnden gjort en komplett självskattning av sitt arbete?	JA	NEJ	JA	JA	JA	NEJ	NEJ	NEJ	JA	JA

I dialogmötena med övriga nämnder diskuterades hur de förtroendevalda kan göras mer delaktiga. Inom byggnadsnämnden, tekniska nämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden finns planer på att förändra arbetssättet. Tanken är då att förvaltningen ska ta fram en lista med risker som sedan arbetsutskottet i respektive nämnd värderar, så att ett förslag på riskanalys och internkontrollplan sedan kan presenteras för nämnden.

Samtliga nämnder antar sin internkontrollplan i tid. Av granskningen framgår att det inte är helt ovanligt att samma kontroller återkommer år från år. Utgångspunkten är att risker som identifierats efterhand ska lösas ut från internkontrollplanen och inte ligga kvar över åren. Detta genom att olika åtgärder sätts in för att eliminera riskerna. Sex av elva kontroller i miljö- och hälsoskyddsnämndens och tekniska nämndens interkontrollplaner för år 2022 var även med i föregående års plan. Nämnden för arbete och välfärd har i sin plan en kontroll som genomförts i ett stort antal år.

Nämnderna upprättar en sammanställning över årets genomförda kontroller som redovisas för nämnden. Utbildningsnämnden fastställde inte någon sammanställning

över genomförda kontroller för 2021, däremot ska nämnden tagit del av en muntlig information.

Sammanställningen upprättas utifrån en kommungemensam mall, i vilken nämnderna även ska göra en självskattning över sitt internkontrollarbete. Den används sedan av kommunstyrelsen som ett led i att utvärdera nämndernas arbete, se vidare nedan. Av granskningen framgår att nästan hälften av nämnderna inte gör en komplett självskattning av sitt arbete. Detta då de inte motiverar sina bedömningar. Det gör det svårt för en utomstående att förstå hur nämnden kommit fram till sin bedömning.

4.2.1 Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen och nämnderna i huvudsak följer kommunfullmäktiges reglemente för internkontroll. Den uppföljning som nämnden gör baseras på en risk- och väsentlighetsbedömning och det sker återkoppling till nämnden utifrån genomförda kontroller.

Vi bedömer att de förtroendevalda i nämnder och styrelsen bör göras mer delaktiga i riskanalysarbetet. Några nämnder har eller håller på att utveckla arbetsformer för detta. Erfarenheterna från arbetet bör tas tillvara och ett koncernövergripande stöd i frågan tas fram.

4.3 Kommunstyrelsens ledande, samordnande och uppföljande roll

Enligt kommunallagen och kommunens reglemente för intern kontroll har kommunstyrelsen en ledande, samordnande och uppföljande roll gällande internkontrollarbetet.

Kommunledningsförvaltningen har inrättat ett nätverk för intern kontroll. Nätverket består av de samordnare som nämnderna utsett för internkontrollarbetet. Av granskningen framgår att inte alla nämnder är representerade i nätverket, t.ex. deltar inte överförmyndarnämnden och valnämnden. Vidare tillhandahålls nämnderna och bolagen stöd i Stratsys i upprättandet av riskanalys och internkontrollplan. En särskild handbok för detta arbete har tagits fram. När frågan om stöd i arbetet lyftes upp i dialogmötena framfördes bland annat att stödet varierat över tid. Vidare lyftes att det

fokuserar på arbetet att ta fram nämndens riskanalys och internkontrollplan, och att det skulle behöva breddas till att även ge stöd i arbetet med de andra delarna av internkontrollarbetet (se pyramiden i avsnitt 3). Vidare efterfrågades stöd i frågan hur de förtroendevalda kunde göras mer delaktiga i arbetet.

Som ett komplement till nämndernas och bolagens arbete, har kommunstyrelsen ett särskilt ansvar att ta fram en övergripande riskanalys av gemensamma processer och en koncerngemensam internkontrollplan. Enligt riktlinjerna ska denna plan antas i november året innan året som ska granskas. Planen för 2022 antogs dock i november 2022.

Kommunstyrelsen följer upp och utvärderar nämndernas och bolagens internkontroll genom att årligen sammanställa en rapport. Av rapporten framgår en kort sammanställning av resultatet av alla nämnder och bolags genomförda kontroller. Vidare presenteras en sammanställning av den självskattning av internkontrollarbetet som respektive nämnd och bolagsstyrelse har att göra och lämna in till kommunstyrelsen. Nämnderna och bolagsstyrelserna har då att bedöma det egna arbetet inom fem områden: styr- och kontrollmiljö, riskanalys, kontrollaktiviteter, information/kommunikation och uppföljning/rapportering. Som framgått ovan i avsnitt 4.4 finns brister i självskattningarna. Detta då inte alla nämnder motiverar sin skattning.

4.3.1 Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsens arbete att leda, samordna och följa upp internkontrollarbetet i koncernen är i behov av utveckling.

Detta då stödet som ges från styrelsen behöver breddas till att i större utsträckning omfatta övriga delar av internkontrollarbetet, t.ex. kontrollaktiviteter och kontrollmiljö. Vi anser att det är positivt att kommunstyrelsen årligen sammanställer en skriftlig uppföljning av nämndernas och bolagsstyrelsernas arbete. Vi anser dock att uppföljningen är något för ytlig. Detta då den i för stor utsträckning bygger på uppgifter som nämnderna och bolagsstyrelserna själva lämnar in, och att det visat sig att de i flera fall inte underbyggs.

5 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna delvis har en fungerande uppföljning av den interna kontrollen.

Vi grundar vår bedömning på att det finns en årlig process för uppföljning av den interna kontrollen och en dokumentation som beskriver nämnders och styrelsens organisering av arbetet. Detta då det finns ett reglemente och en riktlinje för internkontrollarbetet. Vi anser dock att kommunstyrelsen borde ha antagit riktlinjen tidigare och styrelsen behöver initiera en revidering av reglementet.

Vi bedömer att kommunstyrelsen och nämnderna i huvudsak följer kommunfullmäktiges reglemente för internkontroll. Den uppföljning som nämnden gör baseras på en risk- och väsentlighetsbedömning och det sker återkoppling till nämnden utifrån genomförda kontroller.

Vi bedömer att de förtroendevalda i nämnder och styrelsen bör göras mer delaktiga i riskanalysarbetet. Några nämnder har eller håller på att utveckla arbetsformer för detta. Erfarenheterna från arbetet bör tas tillvara och ett koncernövergripande stöd i frågan tas fram.

Vi bedömer att kommunstyrelsens arbete att leda, samordna och följa upp internkontrollarbetet i koncernen är i behov av utveckling. Detta då stödet som ges från styrelsen behöver breddas till att i större utsträckning omfatta övriga delar av internkontrollarbetet, t.ex. kontrollaktiviteter och kontrollmiljö. Vi anser att det är positivt att kommunstyrelsen årligen sammanställer en skriftlig uppföljning av nämndernas och bolagsstyrelsernas arbete. Vi anser dock att uppföljningen är något för ytlig. Detta då den i för stor utsträckning bygger på uppgifter som nämnderna och bolagsstyrelserna själva lämnar in, och att det visat sig att de i flera fall inte underbyggs.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen nedanstående.

— Initiera en revidering av reglementet för intern kontroll

Växjö kommun

Grundläggande granskning med fokus på intern kontroll

2023-01-03

- Ge stöd till nämnderna i hur de förtroendevalda kan göras delaktiga i riskanalyserarbetet på ett ändamålsenligt sätt
- Utveckla uppföljningen och utvärderingen av nämndernas och bolagsstyrelsernas internkontrollarbete.

Datum som ovan

KPMG AB

Fredrik Ottosson
Certifierad kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.